

TALLINNA

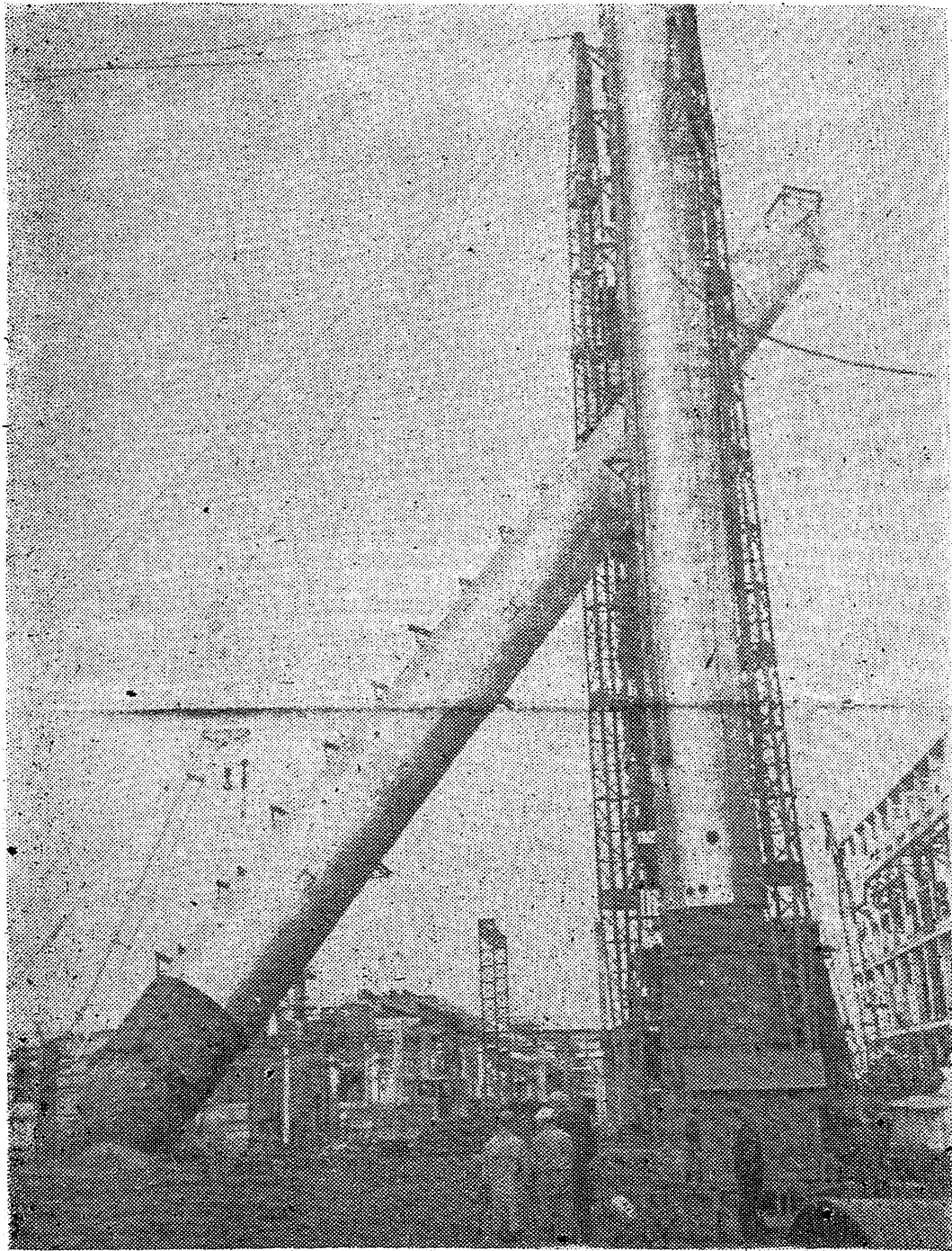
POLÜTEHNIK

XXIII aastakäik TALLINNA POLÜTEHNILISE INSTITUUDI PÄRTEIKOMITEE, REKTORAADI, ELKNÜ KOMITEE JA AMETIÜHINGUKOMITEE HÄALEKANDJA

Nr. 31 (645)

Reedel, 29. oktoobril 1971

SUURMONTAŽ

Juuni ja septembri kuul nähti TPI ehituskonstruksioonide kateedri rahvast mitmel korral kohvleid pakkimas ja lennukile ruttamas. Kuhu siis? Ufaasse!

Lugu oli selline, et juuni kuul teostas kateedri kollektiiv Ufaas suure tõstevõimega kraanade proovikoormamise ja kaasetamise selleks spetsiaalselt ehitatud stendil, septembris aga uuriti samade kraanade «käitumist» 500 t raskuse reaktori tõstmise ajal.

Kaasaja naftaümbertöötlemistehaste ehitusplatsidel tõstetakse sageli seadmeid raskusega 200...500 tonni. Ei ole kahtlust, et selline suurmontaž annab suurt tööjõu kokkuhoidu, pealegi toimuvad kõik tööd maapinna vahetus läheduses. Selliste unikaalsete seadmete tõstmiseks peavad montaaziorganisatsioonid omama võimsaid tõsteseadmeid milliste loomisega on ehituskonstruksioonide kateedri pere olnud vahetult seotud reaalte aastate jooksul. Nime't enam kui kümne aastat tagasi pro-

jekteeriti Tallinna Masinatehas esialakirjutanu otsesel juhendamisel esimesed 200 t tõstevõimega kraanad (tõstemastid), mis võimaldavad tõsta raskusi kuni 55 m kõrgusele. Mõningad neist kohandati kuni 350 t raskuste tõstmiseks. Nimetatud tüüpsed kraanad on siiani laitmatult töötanud peaaegu kõikidel meie maa ehitusplatsidel.

Aja jooksul tekkis aga vajadus veelgi võimsama kraanade järele — kraana järele, mis võimaldaks tõsta seadmeid kaaluga kuni 500 t. See vastutusrikas ülesanne usaldati seekord TPI Teadusliku Uurimissektorile. Nimelt üleliidulise projekteerimisinstituudi «Gipromspetsmontaž» tellimisel projekteeriti ehituskonstruksioonide kateedris hiigelkraanad AK-400, mis on võimelised tõstma kuni 500 t raskusi (projekti autorid õppejõud J. Aare ja V. Kulbach).

Kraanade projekteerimisel pandi erilist rõhku sellele, et nende omakaal oleks võimalikult väike, kerge transportida

paigaldada. Kaalu vähendamine saavutati peamiselt kõrgema: gilliste teraste kui ka uudsete konstruktiivsete lahenduste kasutusele võtmisega, mille eest omistati autoritele kolm autoritunnistust.

Kuna tegemist oli väga vastutusrikaste tõsteseadmetega, siis nähti ette nimetatud kraanade proovikoormamine. Nagu juba eelpool märgitud, viis proovikoormamise läbi ehituskonstruksioonide kateedri kollektiiv. Katsetulemused näitasid veenvalt, et nimetatud kraanasid võib julgelt kasutada praktikas.

Lõpuks saabus päev, kus kraanal tuli läbi teha esimene tuleproov. Nimelt jõudis Prantsusmaalt laevaga koha'le esimene 500 t raskune reaktor (pikkus 45 m, läbimõõt 3,5 m). Ufaas nihutati reaktor roobasteed mööda sadamakalle ning tõsteti seal hüdraullilist tungraudade abil kahele Ameerikast toodud roomikveokile. Seejärel algas «täislastis» sõit ehitusplatsile (foto 1). 9 km läbimiseks kulus

Muljeid üleliiduliselt konverentsilt

19.—20. oktoobrini toimus Moskvas Kremli Suures Paales üleliiduline üliõpilaste kokkutelek, kus oli kõne all meie üliõpilaskonna ja kogu kõrgema kooli arengu probleemid.

Kokkutelekust võttis osa 1850 üliõpilast, aspiranti ja õppejõudu kõigist NSV Liidu kõrgematest koolidest. Sealhulgas oli päevaste osakondade üliõpilasi 1596 ehk 86,26% osavõtjate üldarvust, õhtustest osakondadest 4,39%, kaugõppe-üliõpilasi 1%, aspirante 2,67% ning õppejõude 5,7%. Neist 1314 olid kommunistlikud noored, ülejäänud aga NLKP liikmed või liikmekandidaadid. Sotsiaalselt päritolult töölisi — 638, ko. hoosnikke 263 ja teenistujaid 949, 72% osavõtjaid olid sündinud ajavahemikul 1947—1952. Esindatud oli rohkem kui 44 rahvust. Mehed saavutasid kokkutelekul väike enamus — 57,7%.

Mõned andmed ainult üliõpilaste kohta: 89,3% said viimasel eksamisessioonil ainult väga häid hindeid, 89,8% võtab osa ÜTU tööst, 42,4% omasid enne kõrgemasse kooli astumist rohkem kui aastast tööstaazi.

Üliõpilaste ehitusrühmades on töötanud 60,6% kokkutelekust osavõtjaid. Praktiliselt kõik tegid ka ühiskondlikku tööd. Väga paljud töötasid mitmesugustel valitavatel kohtadel komsomoli, partei, nõukogude ja ametiühingu organisatsioonides. Eraldi tahaks ära märkida 12 liiduvabariikide ülemnõukogude saadikut. Kõrgemate autasude omanikeks olid 3 sotsialistliku töö kangelas ning 4 Lenini ordeni kavaleri.

Kokkutelekule olid kutsutud ka liiduvabariikide komsomoli keskkomiteede, kõrgema- ja keskerihariduse ministereiumide ning komsomoli oblastikomiteede esindajad ja kõrgemate koolide komsomolikomiteede sekretäre ning üliõpilaste ehitusrühmade komandöre. Seega tõusis kohalviibijate üldarv üle 2500.

Meie vabariigi delegatsioon oli 9-liikmeline. Sellesse kuulusid üliõpilased Urve Rennik ja Mihhail Klement TPI-st, Marika Mandre ja Ants Reinmaa TRÜ-st, Tõnu Liigand ERKI-st, Annela Martinson TPEDI-st, Mare Suvi TRK-st ja

Elmo Akk EPA-st ning allakirjutanu delegatsiooni juhina. ELKNÜ Keskkomitee esindajana oli Moskvas Allan Kulaste ning Kõrgema ja Keskerihariduse Ministereiumist. H. Peremees. Muidugi oli Eesti delegatsioon kõige väiksem teiste liiduvabariikide hulgas, kuid see ei tähenda, et talle oleks samavõrra vähem tähelepanu pööratud. Seda kinnitab ka fakt, et kokkuteleku presiidiumis oli meilt koguni kaks esindajat — A. Reinmaa ja M. Klement.

Sõnavõttudes anti hinnang nõukogude üliõpilaskonna arengule ja praegusele olukorrale, analüüsiti neid kvaliteetivuseid muudatusi, mis temas on toimunud. L. I. Brežnevi kõnes on öeldud, et üliõpilaste osavõtt ühiskonna elust ei ole märg, vaid praktiline ja täisväärtuslik tegevus, mis juba praegu toob kasu meie maale. Siit järeldub, et üliõpilastele ei tule vaadata mitte eeskätt nagu õpetatavale, ülalpeetavale, vaid kui täieõiguslikule kodanikule, kes valmistab ennast ette selleks, et tulevikus oma rahvale veelgi kasulikum olla, et tema kätte võiks täie usaldusega anda edaspidi meie ühiskonna juhtimise. Muidugi ei tohi unustada, et see eeldab ka suuremat vastutus- ja kohusetunnet üliõpilase poolt ning suuremat nõudlikkust tema suhtes.

Kokkuteleku materjalid on programmilise iseloomuga ning seetõttu ei oma nad meie jaoks tähtsust mitte üheks ega kaheks, vaid palju rohkemateks aastateks. Nad lähtuvad NLKP XXIV kongressi otsusega kindlaks määratud arengusuundadest ning täiendavad ja täpsustavad neid kõrgema kooli jaoks. Seetõttu on eriti vajalik kokkuteleku materjalide sisusse ja mõttesse süvenemine ning nende põhjal konkreetsete järelduste ja tegevusplaanide koostamine nii igapäevaste meist endist (NB! leninlik arvestus) kui ka kogu TPI komsomoliorganisatsiooni jaoks tervikuna. Sellele tulebki suunata komsomolikomitee peatähelepanu enne 10. detsembril algavat järjekordset instituudi komsomolikonverentsi.

R. ERME,
ELKNÜ TPI Komitee sekretär

3 päeva! Eriti vaevarikas oli 90° pöörangute sooritamine!

Pärast ehitusplatsile jõudmist asetati reaktori «sappa» eriline vanker, mis võttis vastu poole reaktori kaalust ja võimaldas «saba» nihkumist roobasteel. Edasi järgnes reaktori lõplik tõstmine ja kinnitamine selleks ettenähtud vundamendile (foto nr. 2). Sel ajal toimus ka kraanas tekkivate pingete ja paigutuste detailne uurimine, seejuures erilist tähelepanu pöörati dünaamikale.

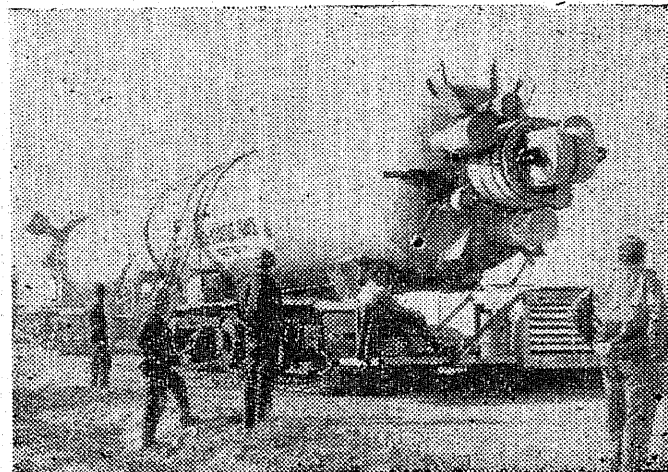
Olgu märgitud, et nii raskete seadmete tervikuna tõstmine toimus NSV Liidus esmakordselt. Seetõttu on ka arusaadav, et tõstmise juures viibis rida nimekaid spetsialiste ja teadlasi Moskva ja teiste linnade uurimisinstituutidest ja keskasutustest. Kohalikus ja keskaajakir-

janduses pöörati nimetatud sündmusele suurt tähelepanu.

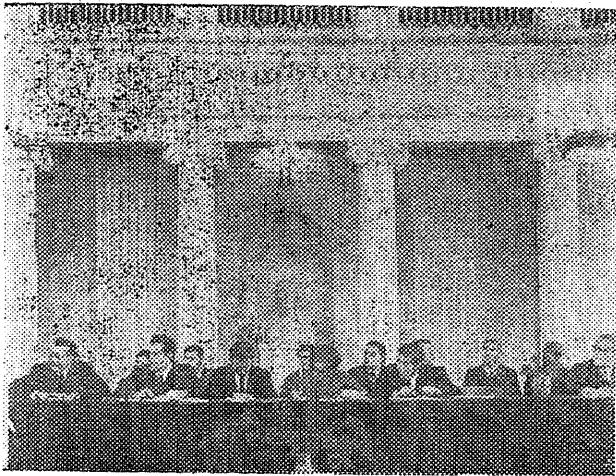
Pärast reaktori edukat tõstmist õnnitleti esindajaid (projekti autoreid, proovijaid) TPI-st heade kraanadega loomise eest. Eriti jäid kraanadega rahule monterijad, sest tõstmisel selgus ilmekalt, et kraanade projekteerimisel kasutatud uudsed skeemid õigustasid end täielikult.

Kraanade proovimisel ja tõstmisel saadud kogemused võimaldavad vee-gi täp. emalt hinnata kraanade tegelikku töötamist, mis on vajalik veelgi võimsamate (kuni 1000 t) kraanade projekteerimisel. Eeltööd nimetatud kraanade projekteerimiseks on ehituskonstruksioonide kateedris juba alanud.

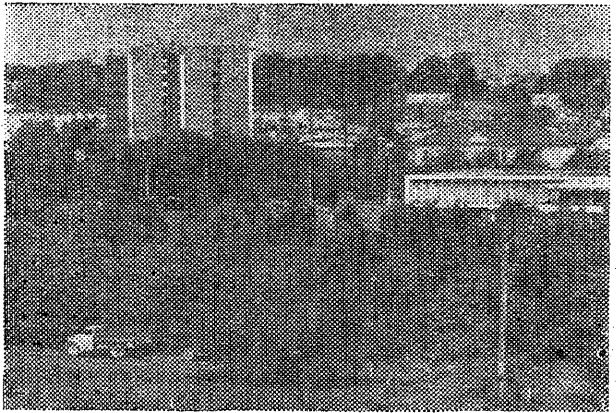
J. AARE,
professori kt.

TRÜ-s

ELKNÜ Tartu Riikliku Ülikooli organisatsiooni konverents toimus 8. oktoobril. Valiti uus komitee, vaeti tehtut ja tegemata jätmissi. Võeti vastu otsus. Pildil konverentsi preiidium. Vasakult esireas kõrgema ja keskerihariduse minister Eduard Schmidt, EKP TRÜ Komitee sekretär Kalev Koger, ELKNÜ TRÜ Komitee sekretär Märt Kubo, Riina Vihalem, Tõnu Laak ja ELKNÜ Keskkomitee sekretär Allan Kullaste.

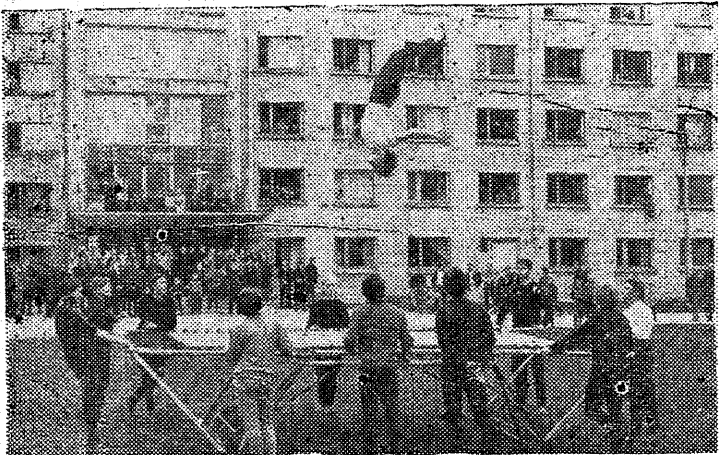
TRÜ uus ühiselamu valmis lühikese ajaga — töid alustati septembris 1970, lõpetati septembris 1971. a. Uus ühiselamu on 11-korruseline, 9 elukorrust pluss tehniline korrus ja soklikorrus. Ühiselamu on meie vabariigi kõrgeim ja mugavaim. Toad on mõeldud kahele ja kolmele inimesele. Kaks kaheinimese ja kaks kolmeinimese tuba moodustavad sektsiooni. Igal toal on rõdu. Perspektiivis on ehitada Leningradi maanteele veel kaks samasugust ühiselamut.

H. Karro fotod

POOLA HUUMOR

Eksam. Neli tudengit leppisid kokku, et ei hakka õppima enne järeleksamit. Õppejõud, kristalse hingega inimene, küsis: «Miks tu'eb kuivatada keraamilisi elemente?» Järgnesid vastused: «Ei tea.»

«Ei tea.»
«Ei tea.»
Ne jas mees ei kannata välja ja kisab:
«Nad on ju märjad!»
Selle peale naaber sosistab:
«Sina, tuupur, ikkagi õppisid.»

Tegutseb TPI batiudisektsioon. Asjast huvitatul pöörduda TPI Spordiklubisse.

29. oktoobril kell 19.00 Sakala tän. 3 Suure Sotsialistliku Oktoobri-revolutsiooni 54. aastapäevale ja Kommunistliku Noorsooühingu sünnipäevale pühendatud õhtu

«SÕPRUS ON KÕIGE KALLIM».

Kontsertosas esinevad TPI rahvatantsuansambel «Kuljus» ja TPI Akadeemilise meeskoori kvartett.

Tantsuks mängib instrumentaalansambel. Piletid eelmüügil TPI Ametiühingu Komitees A-IV — 105.

29. oktoobril algab vabariiklik noorsoofestival

«MEIE JÕUD ON RAHVASTE SÕPRUSES»

KÕNEMEISTERLIKKUSE RAHVÄLIKOOL!

Järgmine loeng: «Kommunikatsiooniteooria põhimõisteid» toimub 4. novembril kell 18.00 aulas. Lektor filosoofiakandidaat Ülo Vooglaid TRÜ-st.

Välkturniir

Meie instituudi üliõpilaste hulgas valitseb suur huvi korvpallimängu vastu, see on ka arusaadav. On ju korvpall üks populaarsemaid spordialasid meie vabariigis. Ja kes ei tunneks TPI üliõpilaste hulgas võrsunud korvpallikuulsust NSV Liidu teenelist meistersportlast Priit Tomsonit, rahvusvahelist meistersportlast Tõnu Lepmetsa, aumeistersportlast Valdo Suurkasket, meistersportlasi Enn Parbot, Peeter Kokka, Armand Brossmani ja palju teisi.

20. septembrist kuni 24. oktoobrini toimuvad põnevad võistlused I kursuse õpperühmade meeskondade vahel. Turniirist võttis osa 43 meeskonda.

Eelringide mängud toimusid Mustamäel TPI korvpalliväljakul, poolfinaal- ja finaalmängud viidi läbi 22.—24. oktoobrini instituudi võimlas Koplis.

Finalistideks osutusid õpperühmad TP-11, LS-11, E-12 ja Kohtla-Järvel asuvad I kursuse üliõpilased õpperühmast AK-11.

Kõik mängud olid väga tasavägised, meeskonnad näitasid kohati sisukat ja rahuldavat meisterlikkust, ning nii mõnigi

korvpallis

mängutagajärg selgus mängu viimastel sekunditel.

Seekord osutus parimaks AK-11 (Kohtla-Järve), kes oma treener-õppejõu tubli tööna saavutas I koha koosseisus: Mati Korsten, Neeme Ülesoo, Ago Solom, Heiki Viilup, Heini Viilup, Heino Norman, Peeter Vodja, Jevgeni Stryk, Jaan Purga ja Heimar Uusõue.

Järgmised kohad: II koht TP-11, III E-12, IV LS-11, V — VII jagasid õpperühmad MM-17, KP-11 ja AA-11.

Suur aitäh tuleb öelda üliõpilastele O. Bazanovile LA-37, E. Nestorile AA-11 ja R. Orasele E-12, kes tegutsesid kohtunikena kindlakäeliselt.

J. LÖSSOV,
NSV Liidu teeneline treener

Harku metsas...

...käis hilissügisel looduses end orienteerumisarjal tuulutamasi ligi sadakond TPI inimest. Et võistluse tulemused on välja pandud teadetetahvlile, siis allpool mõni kommentaar sinna juurde.

Edukaim oli väikseim teaduskond — keemiateaduskond, kes tegi järgnevatega selge vahe.

Võistlus oli mõeldud enese värskendamise võimaluseks kõige laiemale «tipikate» ringile. vaatamata senistele orienteerumisoskustele, ja startijaist olgi enamik algajad.

Sügisel varane pimedus sundis võistlust korraldama ajal mil loengud veel kestsid. Seetõttu kurtis nii mõnigi, et ta oli sunnitud eemale jääma.

Huvitav oli jälgida finišeriinate — uustulnukate meeleolu: jäädid rahule. Siiski oli ka erand: 2 tütarlast ütlesid — kuigi näerul sui — et neid kästi tulla ja edaspidi nad omal tahtel orienteeruma ei tule.

Oli ka lõbusaid juhtumeid. Nii sattus stardipaika keemianeiu kolmandalt kursuselt — ta otsis kedagi oma sõpra. Stardikohtunikud kinnitasid igaks juhuks, et otsitav on metsas ning veensid neiut kiiresti kaarti võtma ja järele minema. Tunni pärast oli ta tagasi, sõpra ei leidnud, kuid leidis kolm kontrollpunkti ja tõmbas püksid okstraadi otsas katki. Neiu meelepaha võistluse korraldajate vastu oli suur: mõelda vaid, see okstraadijupp oli kaardile kandmata!

Järgmisel õhtupoolikul kõnõdis sama neiu juba kindlal sammul stardipaiga poole, suur grupp sõbrannasid kannul. Võeti kaardid ja mindi orienteeruma!

A. OLLI

J. O. J. E.

Kõrgema kooli päevarežiimis domineeriv ühetooniline väimne tegevus lausa nõuab vahelduseks kehalisi harjutusi. Võimalusi oma keha ja tervist vormis hoida on mitmeid. Üheks lihtsamaks ja kõigile kättesaadavaks vahendiks on jook. Koos tervisejooksu päevakorda võtmisega hakkavad oma endist populaarsust tagasi võitma ka murdmaajooksu võistlused.

Kunagi varem pole TPI tudengeid sellisel arvul murdmaaradadel nähtud kui tänavu. Nädalapäevad paukusid stardipüstitolid Mustamäe mägede all, saates teele ühtekokku 2197 (!) jooksuhimulist neidu ja noormeest.

Tänuväärse töö komsomoli ja ametiühingute tänavuse jooksukrossi organiseerimisel ja läbiviimisel meie õppesutuses tegid ära teaduskondade juhendajad õppejõud H. Meelismaa ja T. Ojasaar, V. Peegel ja R. Nõu, H. Kaselaan ja S. Bazanova, A. Jürisson ja V. Zobel, H.-M. Pajumägi ja T. Puks ning V. Viikmäe ja I. Leet. Pa'ju aitasid kaasa teaduskondade kehakultuuri nõukogul eesotsas üliõpilaste H. Treiali, M. Roosnurme, M. Joosti ja H. Roletskiga.

Organisatsioonilisest küljest olid võistlused jällegi paremini korraldatud. Ehitusteaduskonnas. Ebapiisavaks jäi kahjuks meie komsomolorganisatsiooni osa selle tähtsa ürituse läbiviimisel.

Paremaid tulemusi saavutasid naiste 500 m M. Sana (ehitust.) 1.37,4, M. Saar (elektrotehnikat.) 1.39,0 ja M. Orm (majandust.) 1.39,2; meeste 1000 m A. Laur 2.42,0, P. Murumets (mõl. majandust.) ja R. Sõöt (mehaanikateaduskond) 2.51,0.

V. BAZANOV

Vast. toimetaja V. KALPUS

«Таллинский политехнический». Орган парткома, ректората, комитета ЛКСМЭ и профкома Таллинского политехнического института.

Trükikoda «Ühiselu», Tallinn, Pikk t. 40/42.

MB-09165

Tellimise nr. 3067

SYSTEMOTECHNIKA-71

Foto kuulub meie ajalehe eelmises numbris avaldatud artikli juurde. Toimetusse tõi selle J. Laast-Laas, kes jätkab oma juttu järgmises numbris.

PRESSIKLUBIS

TPI Pressiklubi alustas sel sügisel tööd hilja, alles oktoobri lõpul. Ka esimesest koosolekust osavõtt polnud kuigi arvukas, aga selle eest häälekas. Sõna võtsid kõik kohalolijad. Vaideldi kahe põhisuukoha üle. Ühed ütlesid, et pressiklubi töö peab olema teoreetiline; teised, et praktiline.

Kokkuvõttes jäädid enamvähem ühesugusele seisukohale: mõlemad tööloigud on võrdselt tähtsad. Lepiti kokku, et TPI Pressiklubi liige kirjutab põhiliselt artikleid «Tallinna Polü-

tehnikule». Teoreetilistel töökoosolekutel arutatakse kirjutatut.

Koosolekul jagati välja ülesanded ja valiti pressiklubi uus juhatus. Presidendiks sai Kirill Teiter, asepresidentideks Kaupo Pollisinski (MT-31) ja Paul Rusanov (TL-51).

Pressiklubi liikmete nimekiri pole veel suletud, kes soovib kaasa lüüa, tulgu toimetusse (5. korpus, tuba 410, telefon 532-723).

P. RESS

